

Propositioner Kongress 22

Proposition 1 – Tydligare ramar för sparfonden

Sammanfattning

På Kongress16 beslutade medlemmarna om att upprätta en medlemsägd sparfond. Efter mer än fem år har styrelsen kunnat utvärdera sparfondens funktion och dess regleringar. Detta har landat i att styrelsen föreslår att kongressen gör två ändringar i stadgarnas § 11 Sparfonden för att fylla luckor som styrelsen sett i dagens bestämmelser. Dels vill styrelsen förtydliga vad hållbart sparande innebär, dels vill styrelsen öka möjligheterna för att i en krissituation använda pengarna i sparfonden. Detta genom att öppna upp för att beslut om uttag kan tas även på extrainsatta årsmöten och kongresser.

Bakgrund

När vår organisation bytte namn till Sveriges Elevkårer år 2012 var vår ekonomiska situation mycket svag. På grund av dålig ekonomisk kontroll hade organisationen under åren 2010 och 2011 gjort stora minusresultat vilket resulterat i att våra pengar höll på att ta slut. Tack vare ett aktivt arbete för att strukturera och stabilisera organisationen klarade vi oss den gången. Men krisen som uppstod gav viktiga lärdomar och visade på behovet av att ha en back up när tiderna är svåra. Därför la styrelsen 2016 fram ett förslag om att starta en sparfond där en del av varje års positiva resultat skulle sparas undan för framtiden.

För att tydliggöra att sparfonden är ett långsiktigt verktyg, gavs medlemmarna makten att bestämma ramarna för den. Detta genom att det beslutades att sparfonden skulle styras av stadgarna. När styrelsen har utvärderat sparfondens funktion i organisationens nuläge har vi sett två regleringar som vi tycker borde byggas ut. Styrelsen ser dels en brist i att hållbarhet inte definieras i stadgarna. Frågan om hållbarhet är viktig för Sveriges Elevkårer och för medlemmarna, något som inte minst belystes under Årsmöte21. Styrelsen ser också en brist i att möjligheten att ta ut medel ur sparfonden finns endast en gång om året. Styrelsen vill därför öppna upp för att beslut om att använda pengar från sparfonden även kan göras på extrainsatta årsmöten och kongresser, och inte endast på ordinarie.

Hållbarhet

I stadgarna bestäms det att styrelsen har ansvar för att förvalta sparfonden. Det innebär att styrelsen beslutar hur pengarna ska hanteras tills dess att medlemmarna vill använda dem. Idag ställs följande krav på hur styrelsen ska göra det i § 11 Sparfond:

mom 2 *Styrelsen ska, på inrådan av extern expertis, säkerställa att kapitalet i sparfonden förvaltas på ett hållbart och betryggande sätt och ska särskilt beakta sparandeformer som innebär låg risk.*

Detta byggs ut i stadgarnas § 6 Styrelsen, där styrelsens ansvar gentemot sparfonden och medlemmarna tydliggörs genom att:

mom 5 *Styrelsen ansvarar för att: [...]*
- upprätta riktlinjer så att kapitalet som avsätts till en sparfond enligt 11§ i denna stadga förvaltas på ett hållbart och betryggande sätt samt att sådan förvaltning sker på inrådan av extern expertis.

Kraven innebär att en extern part hjälper organisationen med att välja ut vilka fonder som ska köpas. Fonderna ska enligt stadgarna vara hållbara, men på vilket sätt regleras i dagsläget inte i stadgarna. Detta ser styrelsen som en brist eftersom kravet går att tolka på flera sätt. Som exempel kan man tolka hållbarheten ur ett rent ekonomiskt perspektiv, alltså att pengarna inte ska utsättas för alldeles för mycket risk och utvecklas stabilt. Det går också att tolka det som hållbarhet ur ett miljömässigt och socialt perspektiv, grovt förenklat att styrelsen i arbetet med sparfonden också ska ta ansvar för hela samhället och dess välmående. Idag tar det sig uttryck i att Sveriges Elevkårer väljer bort fonder som investerar i exempelvis fossila bränslen och vapen, med mera.

Styrelsen tar idag båda ovan nämnda tolkningar i hänsyn och har anpassat organisationens sparande efter detta. Exempelvis investerar organisationen i flera olika fonder för att pengarna ska utvecklas ekonomiskt hållbart. Styrelsen ställer också höga krav på fondernas miljömässiga och sociala ansvars-tagande. Detta sammanfattas i en intern policy som styrelsen står fria att ändra i. I och med att skrivelsen om hållbarhet kan tolkas på flera sätt skulle en framtida styrelse kunna välja att exempelvis fokusera endast på den ekonomiska hållbarheten. Eftersom tolkningen i slutändan styrs av den interna policyn kan styrelsen därför ta bort de krav som hittills ställts i den. Här vill styrelsen att den makten flyttas från styrelsen till medlemmarna genom att införa den styrande tolkningen i stadgarna. Detta skulle utgöra en kontrollfunktion för medlemmarna, eftersom en förändring av tolkningen skulle behöva röstas igenom på ett årsmöte/kongress.

Med detta skapas starkare demokratiska mekanismer och en ny aspekt av organisationens ekonomiska arbete flyttas över på medlemsnivå. Allt Sveriges Elevkårers arbete ska präglas av demokrati och långsiktighet. Med denna förändring sätter medlemmarna inriktningen på vad hållbara investeringar innebär, en förändring som tydliggör hur vi kan arbeta för ett bättre samhälle som både dagens och morgondagens elevrörelse kan verka i.

Tydliggjort vilken sorts expertis styrelsen ska använda sig av

Styrelsen föreslår slutligen att det tydliggörs att styrelsen ska använda sig av extern ekonomisk expertis. Ska investeringarna som görs i sparfonden vara ekonomiskt hållbara bör den expertis som används vara kunnig på investeringar. Styrelsen använder sig idag av extern ekonomisk expertis, men vill förhindra att regleringen tolkas annorlunda i framtiden, så att kravet på extern expertis inte kan tickas av bara genom att plocka in en extern expert inom ett orelaterat område; expertisen ska vara ekonomisk.

Varför inte mer specifika stadgeregleringar?

Styrelsen föreslår att stadgarna ska sätta en tydligare riktning för hållbart sparande, snarare än att gå in exakt på hur hållbarheten ska ta sig i uttryck. En trygg utveckling av sparfonden kräver en flexibel och löpande hantering av sparfondens investeringar. Därför bör ansvaret för att välja vilka investeringar som görs ligga kvar på styrelsen. Med en mer detaljstyrd ändring av stadgarna än vad som föreslås hade styrelsen riskerat att bli begränsade i just detta ansvar, något som skulle kunna inskränka på sparfondens långsiktighet.

Den föreslagna stadgändringen tydliggör dock medlemmarnas förväntan på ett brett hållbarhetstänk och förutsätter att styrelsen fortsätter sätta hårda krav på de investeringar som styrelsen väljer att göra. Begreppen social, hållbar och ekonomisk hållbarhet är vidare de begrepp styrelsen anser bäst förtydliga begreppens innebörd, samt förenklar samarbetet med den externa expertisen.

I och med ändringen kommer styrelsen också få en tydligare skyldighet att redovisa sitt resonemang kring hållbarheten för medlemmarna. Detta ger medlemmarna bredare möjligheter att följa upp hållbarheten i investeringarna, och öppnar upp för diskussioner kring frågan.

Tydligare uttagsregler

I stadgarnas § 11 mom 5 regleras att uttag från sparfonden endast får göras efter ett medlemsbeslut. Detta får i dagsläget endast göras på ordinarie årsmöte och kongress. Men, kriser kan uppstå snabbt, något organisationen inte minst fått erfara under coronapandemin. Organisationen har stått sig stark under pandemin och att hämta in mer kapital har inte varit nödvändigt. Men sparfonden är i dagsläget den sista utvägen för styrelsen om det behövs någon gång skulle finnas, något som skulle kunna vara nödvändigt för organisationens överlevnad i ett senare skede. Det finns ett viktigt värde i att det endast är medlemmarna som kan besluta om när detta får göras. Styrelsen ser dock gärna att den möjligheten ska finnas mer än en gång om året.

Styrelsen föreslår därför att kongressen ändrar i stadgarna så att uttag från sparfonden i framtiden får ske även på extrainsatta årsmöten och kongresser. Beslutsmakten ligger alltså kvar på medlemmarna, men tillfällena när den makten kan användas utökas om propositionen röstas igenom.

Förslag till förändring

Med bakgrund av detta föreslår styrelsen att kongressen beslutar om följande stadgeändringar:

Nuvarande lydelse:

§ 6 Styrelsen för Sveriges Elevkårer mom 5 Styrelsen ansvarar för att: [...]

- upprätta riktlinjer så att kapitalet som avsätts till sparfonden enligt stadgarnas § 11 Sparfond förvaltas på ett hållbart och betryggande sätt samt att sådan förvaltning sker på inrådan av extern expertis.

§ 11 Sparfond

mom 2 Styrelsen ska, på inrådan av extern expertis, säkerställa att kapitalet i sparfonden förvaltas på ett hållbart och betryggande sätt och ska särskilt beakta sparandeformer som innebär låg risk.

mom 5 lanspråktagande av kapital från sparfonden måste beslutas på förhand av ordinarie kongress eller årsmöte med minst två tredjedelars majoritet.

Föreslagen lydelse:

§ 6 Styrelsen för Sveriges Elevkårer mom 5 Styrelsen ansvarar för att: [...]

- upprätta riktlinjer så att kapitalet som avsätts till sparfonden enligt stadgarnas § 11 Sparfond förvaltas på ett **ekonomiskt, miljömässigt och socialt** hållbart och betryggande sätt samt att sådan förvaltning sker på inrådan av extern **ekonomisk** expertis.

§ 11 Sparfond

mom 2 Styrelsen ska, på inrådan av extern **ekonomisk** expertis, säkerställa att kapitalet i sparfonden förvaltas på ett **ekonomiskt, miljömässigt och socialt** hållbart och betryggande sätt **samt** särskilt beakta sparandeformer som innebär låg risk.

mom 5 lanspråktagande av kapital från sparfonden måste beslutas på förhand av kongress eller årsmöte med minst två tredjedelars majoritet.

Förslag till beslut

Kongressen föreslås besluta

- att** ändra stadgarnas § 6 mom 5 till "Styrelsen ansvarar för att: [...]
- upprätta riktlinjer så att kapitalet som avsätts till sparfonden enligt stadgarnas § 11 Sparfond förvaltas på ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart och betryggande sätt samt att sådan förvaltning sker på inrådan av extern ekonomisk expertis".
- att** ändra stadgarnas § 11 mom 2 till "Styrelsen ska, på inrådan av extern ekonomisk expertis, säkerställa att kapitalet i sparfonden förvaltas på ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart och betryggande sätt samt särskilt beakta sparandeformer som innebär låg risk".
- att** ändra stadgarnas § 11 mom 5 till "lanspråktagande av kapital från sparfonden måste beslutas på förhand av kongress eller årsmöte med minst två tredjedelars majoritet".

Proposition 2 – Revisionens sammansättning

Sammanfattning

Styrelsen för Sveriges Elevkårer väljer till Kongress22 att lägga fram ett förslag om att förtroendeuppdraget revisorssuppleant ska avvecklas. Detta med bakgrund av ett gediget utredningsarbete som Sveriges Elevkårers valberedning genomfört under 2021 och 2022. Revisorssuppleantsrollen har varit svår att rekrytera till, samtidigt som rollen inte aktiverats under modern tid. Styrelsen föreslår därför att rollen avvecklas, men går samtidigt fram med förslag på stadgeändringar som skapar nya mekanismer för att hantera avgångar inom lekmannarevisionen.

Sveriges Elevkårers förtroendevalda

I år är det tio år sedan vår organisation bytte namn till Sveriges Elevkårer. Under dessa tio år har organisationen växt kraftigt och ständigt utvecklats. Vi har satt en tydlig vision, ett syfte och utvecklat våra styrdokument. De förtroendevalda som medlemmarna valt har alltid haft som främsta uppgift att förverkliga dessa och stärka organisationen.

Att medlemmarna och organisationen ska få ut det mesta av sina förtroendevalda, samtidigt som den förtroendevalda får möjlighet att växa inom sitt förtroendeuppdrag, är en förutsättning för en stark demokratisk representation. Det här ska gälla oavsett om man väljs till styrelsen, valberedningen eller revisionen. Idag finns ett förtroendeuppdrag där styrelsen inte ser att detta gäller, revisorssuppleanterna. Därför föreslår styrelsen till Kongress22 att avveckla uppdraget för att säkerställa att samtliga förtroendevalda fyller en stark funktion inom organisationen.

Sveriges Elevkårers revision

Sveriges Elevkårers revision består av en auktoriserad revision och en lekmannarevision. Den auktoriserade revisorn har ansvar för att granska organisationens ekonomi och räkenskaper och anlitas genom en revisionsfirma, men väljs av medlemmarna. De senaste åren har den auktoriserade revisorn kommit från revisionsfirman KPMG.

Lekmannarevisionen väljs också av medlemmarna och består av två ordinarie lekmannarevisorer samt två personliga suppleanter, som ofta är tidigare eller nuvarande medlemmar i organisationen. Lekmannarevisionen har i uppgift att se till att styrelsen följer styrdokument och andra beslut medlemmarna tagit. Lekmannarevisorerna blir på så sätt medlemmarnas ögon in i organisationen mellan årsmöten och kongresser. Suppleanterna till lekmannarevisorerna har en uppgift; att träda in om en ordinarie lekmannarevisor skulle avgå. Detta har inte hänt i modern tid och suppleanterna har således haft en helt passiv roll i organisationen.

Sveriges Elevkårers suppleanter

Tidigare har även Sveriges Elevkårers styrelse och valberedning haft suppleanter, dock inte personliga som i fallet med lekmannarevisionen. Medlemmarna beslutade 2017 att ta bort dessa roller då dem inte fungerade ändamålsenligt och inte fyllde någon särskild funktion inom organisationen. Revisionens suppleanter utelämnades dock från det beslutet och den utredning som föranledde det. Styrelsen ser dock att samma problembild förekommer för revisorssuppleanterna, en bild som delas av valberedningen och en stor referensgrupp som konsulterats under det senaste året.

Erfarenheter av rollen revisorssuppleant

Rollen revisorssuppleant har av valberedningen uppgetts vara svår att rekrytera till. Personer som är intresserade av ett revisorsuppdrag har främst sökt sig till rollen som ordinarie lekmannarevisor och tackat nej när de tillfrågats att söka rollen som suppleant. Detta har inneburit merarbete för valberedningen, som exempel resulterade i att endast ett förslag på suppleant lades fram till Kongress20 (posten fylldes senare).

Personer som haft posten revisorssuppleant har angett att rollen många gånger främst existerat på pappret. I och med att suppleanterna inte har aktiverats en enda gång har suppleanterna varit rätt osynliga i organisationen, och knappt kunnat ge något tillbaka till organisationen genom sitt förtroendeuppdrag. Skrivelserna i stadgarna har vidare inneburit en svårighet att definiera suppleantrollen, något som också sannolikt påverkat rekryteringsläget.

I och med att stadgarna uttryckligen begränsar suppleanternas ansvar till att träda in vid en avgång har suppleanterna fortsatt vara passiva och osynliga. Detta har inneburit att uppdraget inte skapat något särskilt värde, varken för organisationen och medlemmarna, eller för den förtroendevalda själv. En förtroendevald bör kunna växa i sin roll och få erfarenheter som skapar värde för individen. Detta för att rollen ska vara attraktiv att söka sig till. Erfarenheterna som lyfts av de som tidigare innehaft rollen visar att detta inte varit fallet under de senaste åren.

Utredningen 2022

Mot bakgrund av tidigare nämnda erfarenheter har styrelsen sett ett behov av förändring och uppdrag valberedningen att under 2021 och 2022 utreda möjliga vägar framåt. Det är denna utredning som resulterat i propositionen du just nu läser. I utredningen har en stor referensgrupp konsulterats och flera lösningsförslag lagts fram, bland annat att minska antalet suppleanter till en, att utöka antalet ordinarie lekmannarevisorer eller att ta bort suppleanterna i sin helhet.

Varför avveckla rollen revisorssuppleant?

Efter att ha tagit del av valberedningens utredning har styrelsen landat i att föreslå kongressen att ta bort suppleanterna till lekmannarevisorerna i sin helhet. Detta bottnar i flera orsaker. Dels har det tidigare nämnda svaga rekryteringsläget spelat in, dels bilden av att suppleanterna har en passiv roll som inte är attraktiv att söka sig till. Sveriges Elevkårers förtroendevalda är medlemmarnas främsta representanter, och ska i styrelsens mening både skapa värde för organisationen, och kunna växa i och utveckla sin egen roll. Så är inte fallet idag till följd av hur uppdraget är utformat.

Styrelsen ser vidare ett demokratiskt underskott i att ha ett förtroendeuppdrag som endast aktiveras vid en avgång. Personerna som väljs till uppdraget som revisorssuppleanter besitter ofta egenskaper och kompetenser som är värdefulla för Sveriges Elevkårer. Suppleantrollens utformning låter dock inte dessa komma organisationen till gagn. Eftersom organisationens stadgar bestämmer att en person inte kan väljas till flera förtroendeuppdrag samtidigt, samt att en förtroendevald inte kan anställas av Sveriges Elevkårer, kan alltså detta ske först om suppleanten blir ordinarie revisor. Något som, likt ovan nämnts, inte hänt i modern tid.

I slutändan ser styrelsen helt enkelt inte ett behov att behålla rollen som revisorssuppleant. Risken att en lekmannarevisor skulle avgå eller på annat sätt hindras att genomföra sitt uppdrag är låg. Styrelsen ser att suppleanternas enda värde i sin nuvarande utformning är att vara en mekanism för att säkra upp lekmannarevisionen vid en avgång. När risken för det är så pass låg, ser styrelsen att det går att skapa andra mekanismer istället, som inte binder personer till passiva förtroendeuppdrag som sällan syns mycket mer än på pappret.

Konsekvenser

Ett borttagande av revisorssuppleantsrollen kommer såklart med sina konsekvenser. Styrelsen bedömer dock inte att dessa konsekvenser motsätter ett borttagande av suppleantrollen. Utöver att en mekanism för att hantera avgångar från revisionen tas bort, har styrelsen också övervägt konsekvenserna av att minska antalet förtroendeuppdrag. Med denna ändring minskar antalet förtroendevalda inom organisationen från som mest 20 personer till 18 personer. Detta kan innebära hårdare konkurrens om förtroendeuppdragen. Detta skulle kunna leda till att personer med egenskaper som skulle gynna Sveriges Elevkårer inte väljs, men innebär samtidigt att urvalet för medlemmarna att välja från kan bli större.

En annan konsekvens blir att det vid en situation där båda lekmannarevisorerna skulle avgå kan krävas att medlemmarna kallas till ett extrainsatt årsmöte/kongress. Detta skulle innebära en kostnad för organisationen. Styrelsen återkommer dock till att risken för avgångar från lekmannarevisionen är liten, och gör bedömningen att organisationen vid behov kan täcka kostnader för ett extrainsatt årsmöte/kongress. Om en situation uppstår där hela revisionen avgår ser styrelsen också ett stort demokratiskt värde i att samla till ett extrainsatt årsmöte eller kongress för att öppna för medlemmarna att ta ställning i frågan.

Nya mekanismer för att hantera bortfall inom revisionen

Styrelsen föreslår till kongressen att flera stadgeändringar görs för att införa mekanismer för att hantera bortfall inom revisionen. Dessa mekanismer ska syfta till att ersätta den mekanism som suppleanterna innebär idag. Först och främst föreslår styrelsen att det tydliggörs att en lekmannarevisor kan utföra revisionens uppgifter ensam vid bortfall av den andra lekmannarevisorn. Detta för att tydliggöra att revisionens granskning ska fortlöpa även om en lekmannarevisor avgått eller av annan anledning bortfallit.

Ambitionen ska dock även fortsatt vara att lekmannarevisionen så långt det går ska bestå av två personer. Därför vill styrelsen öppna upp möjligheten att genomföra fyllnadsval till revisionen under årsmötet, alltså halvvägs in i revisionens mandatperiod. Skulle en lekmannarevisor falla bort under mandatperiodens första år skulle dennes plats alltså kunna fyllas på årsmötet för att lekmannarevisionen ska vara fulltalig under mandatperiodens andra år. Detta föreslås regleras på ett liknande sätt som fyllnadsval till styrelsen, alltså att stadgeformuleringen om vilka punkter som ska behandlas av årsmötet ändras.

Sist men inte minst föreslås styrelsen ges ansvar att kalla till extrainsatt årsmöte/kongress om båda revisorerna skulle falla bort. Detta för att säkerställa att Sveriges Elevkårers medlemmar alltid ska ges tillgång till en säker och fullständig granskning av styrelsen minst en gång varje år.

Ändring av reglering för auktoriserad revisor

Styrelsen föreslår i propositionen att det förtydligas att den auktoriserade revisorn ska komma från ett revisionsbolag. Detta för att tydliggöra revisionsbolagets ansvar att fullfölja revisionen även om den av kongressen valde auktoriserade revisorn skulle avgå eller på annat sätt frånfalla. Makten att välja den primärt huvudansvariga revisorn föreslås dock ligga kvar på medlemmarna även med denna skrivelse.

Ikraftträdande

Styrelsen föreslår att ändringarna träder i kraft med omedelbar verkan efter att ett eventuellt beslut tas. Detta då kongressen väljer ny revision, något som föreslås göras enligt den nya ordning som propositionen föreslår.

Förslag på stadgeändringar

Nuvarande skrivelse

§ 5 Kongress och årsmöte

mom 15 Åtminstone dessa punkter ska behandlas av årsmötet [...]:

- Eventuella fyllnadsväl till Sveriges Elevkårers styrelse
- Val av ordförande för Sveriges Elevkårers valberedning för en mandatperiod om två år [...]

§ 8 Revision

mom 3 Varje lekmannarevisor ska ha en personlig suppleant.

mom 6 I ett fall då en lekmannarevisor avgår ska detta meddelas skriftligt till styrelsen, som i sin tur ska inhämta skriftlig bekräftelse från den personliga suppleanten att denna tillträder i ordinarie lekmannarevisors ställe. Om suppleanten avböjer tillträde ska styrelsen vända sig till den andra suppleanten. Besked om avgång och tillträde ska anslås för medlemmarna.

mom 8 Kongressen ska välja en auktoriserad revisor.

mom 12 Nyvalda lekmannarevisorer och nyvald auktoriserad revisor tillträder den 1 januari kalenderåret efter kongressen

Föreslagen skrivelse

§ 5 Kongress och årsmöte

mom 15 Åtminstone dessa punkter ska behandlas av årsmötet [...]:

- Eventuella fyllnadsväl till Sveriges Elevkårers styrelse
- **Eventuella fyllnadsväl till Sveriges Elevkårers lekmannarevision**
- Val av ordförande för Sveriges Elevkårers valberedning för en mandatperiod om två år [...]

§ 8 Revision

mom 6 I ett fall då en lekmannarevisor avgår kan den kvarvarande lekmannarevisorn utföra revisionens uppgifter ensam.

mom 7 I ett fall då båda lekmannarevisorer avgår ska styrelsen snarast kalla medlemmarna till ett extrainsatt årsmöte/kongress.

mom 8 Kongressen ska välja en **revisionsbyrå med huvudansvarig** auktoriserad revisor.

mom 12 Nyvalda lekmannarevisorer och nyvald auktoriserad revisor tillträder den 1 januari kalenderåret efter kongressen. **Vid fyllnadsväl under årsmöte ska årsmötet särskilt förordna om tillträdestid.**

Förslag till beslut

Kongressen föreslås besluta

att ta bort stadgarnas § 8 mom 3 samt § 8 mom 6 och konsekvensjustera paragrafen därefter

att ändra stadgarnas § 5 mom 15 till "Åtminstone dessa punkter ska behandlas av årsmötet [...]:
- Eventuella fyllnadsväl till Sveriges Elevkårers styrelse
- Eventuella fyllnadsväl till Sveriges Elevkårers lekmannarevision
- Val av ordförande för Sveriges Elevkårers valberedning för en mandatperiod om två år [...]"

att i stadgarnas § 8 Revision införa ett mom 6 "I ett fall då en lekmannarevisor avgår kan den kvarvarande lekmannarevisorn utföra revisionens uppgifter ensam." och konsekvensjustera paragrafen därefter

att i stadgarnas § 8 Revision införa ett mom 7 "I ett fall då båda lekmannarevisorer avgår ska styrelsen snarast kalla medlemmarna till ett extrainsatt årsmöte/kongress." och konsekvensjustera paragrafen därefter

- att** ersätta stadgarnas § 8 Revision mom 8 med "Kongressen ska välja en revisionsbyrå med huvudansvarig auktoriserad revisor."
- att** ersätta stadgarnas § 8 Revision mom 12 med "Nyvalda lekmannarevisorer och nyvald auktoriserad revisor tillträder den 1 januari kalenderåret efter kongressen. Vid fyllnadsval under årsmöte ska årsmötet särskilt förordna om tillträdestid."
- att** direktjustera protokollet med gjorda ändringar i stadgarna

Proposition 3 – Förnyat förutsättningsprogram

Sammanfattning

Sveriges Elevkårer har sedan 2014 ett förutsättningsprogram där ett antal frågor och uppmaningar finns samlade. Programmet utgår från vad medlemmarna sett som prioriterat för att elevkårerna i Sverige ska bli framgångsrika. Förutsättningsprogrammet har varit ett gott stöd i styrelsens externpolitiska arbete, men har vissa brister i utformningen som påverkar hur effektivt och välanvänt programmet är. Styrelsens ambition är att förutsättningsprogrammet ska tillhöra och vara ett stöd för hela elevrörelsen. Därför lägger styrelsen till Kongress22 fram förslag på ett uppdaterat förutsättningsprogram som är bättre anpassat till elevrörelsens utmaningar och möjligheter.

Bakgrund

När styrelsen formar sitt arbete tar vi alltid avstamp i vårt medlemsägda syfte. Enligt syftet ska Sveriges Elevkårer stärka elevkårerna i Sverige genom att på olika sätt stötta dem i deras arbete, men också genom att på olika sätt representera deras intressen. Enligt syftet ska Sveriges Elevkårer göra detta bland annat genom att:

- *Verka för fri- och självständig organisering av Sveriges elever*
- *Företräda elevkårernas ekonomiska och politiska intressen gentemot skolväsendet och övriga myndigheter, kommunal-, regional- och rikspolitiska beslutsfattare, näringslivet och samhället i stort.*

För styrelsen är det centralt att de intressen vi företräder faktiskt stämmer överens med vad som är viktigast för elevkårerna och vilka utmaningar de ställs inför inom ramen för fri och självständig organisering. Därför beslutade medlemmarna på Kongress14 att ta fram ett nytt medlemsägt dokument. Detta dokument fick namnet förutsättningsprogrammet.

Tyngdpunkten i programmet ligger på elevkårers förutsättningar. Elevkårers förutsättningar att verka och växa sig starka bygger mycket på externa faktorer, politiska beslut och prioriteringar. Både lokalt från rektorn och skolledningen, från företag och samarbetspartners, och från ens skolhuvudman. Även på det nationella planet finns faktorer som påverkar elevkårerna och elevrörelsen som helhet, både ekonomiskt och politiskt. Genom förutsättningsprogrammet belyser vi detta, och vill sätta eld i baken på de makthavare som påverkar tidigare nämnda externa faktorer. Allt för att varje elevkår ska kunna bedriva sitt arbete utan avgörande hinder på resan mot att bli framgångsrika.

Förutsättningarna som Sveriges Elevkårer har enats kring som centrala för elevkårers möjlighet att skapa en mer givande skoltid sammanfattas i programmet med både mer generella frågor och tydliga uppmaningar. Dessa sammanfattar problemen som syns, och vad Sveriges Elevkårer vill uppnå genom att de löses. Programmets uppmaningar visar tydligt vad vi vill uppnå men tydliggör också makthavarnas ansvar, såväl lokalt som nationellt, att ta fram lösningarna.

Erfarenheter

Tanken med förutsättningsprogrammet är god, ett verktyg att luta sig mot externpolitiskt som inte låser oss till specifika ställningstaganden är gynnsamt för vår genomslagskraft och relevans. Förutsättningsprogrammet kan sägas vara det, men är i styrelsens mening i dagsläget inte så effektivt som det skulle kunna vara.

När det nu gått några år sedan programmet började arbetas med går det att börja utvärdera vilket utfall det gett. Det första som går att se är att ingen av uppmaningarna i programmet egentligen har realiserats till sin ordalydelse. Vi har tagit stora kliv på vägen, men faktumet att ingen av uppmaningarna

blivit verklighet efter åtta år, trots att uppmaningarna i många fall är rätt specifika, ställer frågor om programmet är effektivt utformat.

Förutsättningsprogrammet ska vara hela elevrörelsens program, men ändå ser vi att förutsättningsprogrammet inte använts som sådant. Detta trots att organisationen både 2017 och 2019 tagit beslut om förutsättningsfrågor, som är uppmaningar att fokusera extra på under de följande åren. Vi ser att detta kan bero på att programmets utformning brister i tillgänglighet. Men detta realiserar också frågor om hur tillgängligt programmet är att arbeta med, och hur bra anpassade uppmaningarna är till de utmaningar som elevkårerna möter i sin verksamhet.

Problem

Ovan nämnda erfarenheter har lett styrelsen fram till en problembild som det omarbetade programmet utgår ifrån. Förutsättningsprogrammet kan i dess nuvarande utformning upplevas som rätt spretigt. Målsättningarna är inte tydligt mätbara i samtliga fall; vissa uppmaningar är väldigt specifika medan vissa har en rätt diffus målbild. Utöver att detta gör att ambitionen med programmet till och från blir otydlig, gör det också att programmet är svårt att överlämna till makthavare. Greppbarheten för en som är mindre insatt i elevkårernas verklighet brister helt enkelt.

Detta tillsammans med storleken på programmet gör att styrelsen upplever programmet som svårarbetat, något som kan förklara de erfarenheter som nämns ovan. Styrelsen har därtill inhämtat erfarenheter från elevkårer runt om i landet och identifierat att det finns en önskan om att Sveriges Elevkårer ska göra det enklare för elevkårerna att arbeta med elevkårers förutsättningar på lokal nivå när viljan finns. Idag är det svårt samtidigt som kännedomen och ägandeskapet kring förutsättningsprogrammet, som ska möjliggöra för elevkårerna att jobba med just detta, är låg. Det är ett problem som styrelsen vill åtgärda.

Lösning

Styrelsen ser att den bästa lösningen på de problem som lyfts är att förutsättningsprogrammet omarbetas. Detta görs med fokus på att förenkla och förtydliga, för att skapa ett mer enhetligt program där både bakgrund och målsättning framgår tydligt. Målsättningen är att det nya programmet ska vara enkelt att lägga i handen på politiker och makthavare och snabbt kunna visa på vilka förändringar som elevrörelsen vill se. Detta är en önskvärd effekt för att uppmaningarna i programmet ska kunna uppnås.

Styrelsen har arbetat fram ett förslag på ett uppdaterat program under en längre tid och även tagit stöd i det arbetet av extern expertis. Programmet har en annorlunda disposition och är mer kompakt än tidigare, men uppmaningarna går att känna igen från det nuvarande förutsättningsprogrammet.

Styrelsens vision är att programmet ska vara bättre anpassat för elevkårerna att använda på lokal nivå när viljan finns. Detta för att bättra på förutsättningarna för sin egen verksamhet, men också för att genom förändring göra det lättare för andra elevkårer att starta upp, bedriva sin verksamhet och bli framgångsrika. Målsättningen med det nuvarande förutsättningsprogrammet har varit densamma, men styrelsen tror att det uppdaterade och förenklade programmet kommer öka chanserna för att detta blir verklighet. Detta för oss också närmare målbilden att uppmaningarna i programmet ska bli verklighet – ju fler som arbetar med uppmaningarna desto lättare skapar vi opinion.

Det nya förslaget hoppas vi kommer göra programmet mer greppbart och lättarbetat. Det kommer också att underlätta för organisationen att genomföra sidoinsatser för att öka kännedomen kring elevkårers förutsättningar och i längden rättigheter. Detta kan vara att ta fram informationsmaterial, genomföra undersökningar eller ta fram färdiga förslag att lägga i händerna på makthavare. Allt detta hoppas vi skapar ett lättarbetat program som ägs av hela elevrörelsen, för att ge fler möjlighet att arbeta med elevkårers förutsättningar, och stärka elevkårerna i Sverige.

Förslag till beslut

Kongressen föreslås besluta

att ersätta förutsättningsprogrammet med styrelsens förslag på ett nytt Elevårsprogram

Elevkårsprogrammet – för en tryggare, starkare och roligare gymnasieskola

---

Inledning

Elever har enligt skollagen rätt till delaktighet och inflytande över sin utbildning och arbetsmiljö. När elever individuellt och kollektivt ges möjlighet att utöva den rätten bidrar det till skolans utveckling, sociala klimat och lusten att lära. Idag är elevkårer det vanligaste sättet för elever att organisera sig på gymnasiet. Elevkårer är ideella föreningar som enligt grundlagen har rätt att finnas och verka fritt utan påverkan från utomstående. En rättighet som är starkt förankrat till Sveriges grundbult, demokratin.

Sveriges Elevkårer är en ideell organisation som är religiöst och partipolitiskt obunden. Vårt främsta syfte är att stärka elevkårerna i Sverige i sitt arbete att skapa en mer givande skoltid för sina medlemmar.

Elevkårerna som är medlemmar i Sveriges Elevkårer är självständiga, demokratiskt uppbyggda föreningar som bidrar till att göra skolan tryggare, starkare och roligare.

Tryggare för att de bidrar till att göra skolmiljön bättre för alla som vistas i den genom till exempel utbildningar och projekt mot trakasserier och diskriminering. Elevkåren kan se utmaningar som vuxenvärlden inte ser och kan stötta skolledningen i att lösa problem genom att vara en kanal mellan elever och skolpersonal.

Starkare för att de medverkar till att förbättra skolresultaten och skapa en mer attraktiv skola. Elevengagemang bidrar till ökad närvaro, bättre arbetsmiljö och därmed bättre skolresultat. En stark elevkår och aktiviteter utanför schemat ökar även skolans attraktionskraft för nya elever.

Roligare för att de stärker sammanhållningen på skolan genom sociala aktiviteter och utbyte mellan olika program och klasser. En aktiv elevkår motverkar därmed utanförskap och gör att elever får lust att gå till skolan.

Elevkårsprogrammet ställer upp ett antal uppmaningar till makthavare som har sin grund i utmaningar som våra elevkårer möter i sin verksamhet. Genom att stärka förutsättningarna för elevkårer att finnas och verka fritt skapar vi tillsammans en bättre skola. Det bidrar i sin tur till ett tryggare, starkare och mer demokratiskt samhälle.

Målgrupper för elevkårsprogrammet

För att förbättra och stärka förutsättningarna för elevkårer att finnas och bedriva verksamhet krävs förändringar på **nationell, kommunal** och **lokal nivå**.

Regering, riksdag och **statliga myndigheter** kan förbättra förutsättningar för elevkårer på nationell nivå.

Andra relevanta samhällsaktörer likt företag och intresseorganisationer kan förbättra förutsättningar för elevkårer i stort.

Kommuner kan förbättra förutsättningar för elevkårer på kommunal nivå.

Skolledning och **fristående skolhuvudmän** kan förbättra förutsättningar för elevkårer på den egna skolan/skolorna.

Uppmaningar för elevers fria och självständiga organisering i gymnasieskolan

Nationella uppmaningar

Nationella beslutsfattare likt regering, riksdag och statliga myndigheter sätter grunderna för att elevkårer ska få likvärdiga möjligheter att organisera sig fritt.

- Skriv in elevers rätt att självständigt organisera sig i **elevkårer** i svensk lagstiftning.
- Förtydliga **elevkårsaktivitas** rätt till **ledighet och kompensation** för elevengagemang i svensk lagstiftning.
- Förtydliga **elevers rätt till inflytande** över sin utbildning i svensk lagstiftning.
- Säkerställ att **efterforskning inte sker** i de fall där en elev vänder sig anonymt till media i skolrelaterade frågor.
- Säkerställ att det tas fram **nationella riktlinjer för rektorer** om elevkårer och vikten av fri och självständig organisering.
- Säkerställ att utbildning om elevers förenings-, yttrande- och tryckfrihet är en del av den **statliga rektorsutbildningen**.
- Säkerställ att **personer verksamma inom skolan utbildas** i elevers förenings-, yttrande- och tryckfrihet.
- Säkerställ en rättvis och långsiktig **finansiering** av civilsamhället.
- Säkerställ att **reglerna för statlig finansiering** är konstruerade på sådant sätt att de gynnar elevrörelsens stabilitet, tillväxt och långsiktighet.

Uppmaningar för relevanta samhällsaktörer

Samhällsaktörer likt företag och intresseorganisationer kan skapa förutsättningar och underlätta för elevkårer att bedriva sin verksamhet.

- Elevkårer ska **hanteras legitimt** av de marknadsaktörer som de möter inom ramen för sin verksamhet.
- Underlätta möjligheterna för elevkårer att hantera och ta del av olika **banktjänster**.

Lokala uppmaningar

Lokala beslutsfattare likt politiker, skolhuvudmän och skolledningar kan förbättra möjligheterna lokalt för elevkårer att engagera sig fritt.

- Möjliggör för elevkårer att nyttja **kommunens lokaler** för att bedriva verksamhet.
- Möjliggör för elevkåren att nyttja **skolans lokaler** för att bedriva verksamhet och förvara inventarier.
- Möjliggör elevkårers trygghet, långsiktighet och stabilitet genom regional, kommunal och/eller lokal **finansiering**.
- Möjliggör för elevkåren att bjuda in **utomstående parter** till skolan.
- Förtydliga **rektorns roll** i skapandet av förutsättningar för elevkårer att kunna verka.
- Möjliggör för **elevkårsaktiva** att få rätt till **ledighet och kompensation** för elevengagemang.
- Möjliggör för elevkårer att delta som elevernas företrädare i **huvudmannens beslutsorgan** när frågor behandlas som påverkar elever.
- Möjliggör för elevkåren att delta som **elevernas företrädare** när **skolledningen** behandlar frågor som påverkar elever.
- Möjliggör för elevkåren att delta när **skolledningen** behandlar frågor som påverkar **elevkåren** och dess verksamhet.
- Etablera **fungerande kontaktvägar** mellan skolledning, skolpersonal och elevkåren för att möjliggöra ett samarbete präglat av ömsesidig respekt.
- Möjliggör för elevkåren att använda **skolans etablerade kontaktvägar** för att nå ut till eleverna med information om att elevkåren finns.
- Möjliggör elevmedverkan i arbetet med skolans fysiska och psykosociala arbetsmiljö genom att tillhandahålla **utbildning för elevskyddsombud**.
- Möjliggör elevmedverkan i arbetet med skolans fysiska och psykosociala arbetsmiljö genom att inkludera elevkåren i **relevanta processer** samt vara **remissinstans** för skolans policy-dokument.